

Onderwerp: Sociale koppelkansen

Aan: Projectteam BES Hengstdal

Van Judith van Hout, Erik Maessen, Tom Verhoef

Inleiding Meekoppelkansen sociaal voor BES Hengstdal

In 2019 werd het Nederlandse Klimaatakkoord getekend waarin is afgesproken dat in 2050 alle woningen in Nederland losgekoppeld zijn van het aardgas. Hierbij is gekozen voor een aanpak op wijkniveau. Onder meer zodat de duurzaamheidsingrepen op wijkniveau verbonden kunnen worden aan andere maatregelen. Dit levert draagvlak op voor de energietransitie. Want door ook in te zetten op andere vraagstukken die in een wijk spelen, wordt de energietransitie meer omarmd door de bewoners. Dit komt ook door het aansprekende verhaal wat ontstaat. Er wordt niet gewerkt aan een aardgasvrije wijk, maar aan een toekomstbestendige wijk.

In Nijmegen hebben we deze toekomstbestendige wijk als gemeente en woningcorporaties gezamenlijk omarmd. Dat is ook een van de redenen dat de meekoppelkansen de aandacht krijgen in het BES Hengstdal en we ons gezamenlijk afvragen of we de energietransitie kunnen inzetten als hefboom voor de wijkverbetering. Hierbij kijken we naar hernieuwde inrichting van de openbare ruimte, realiseren van klimaatadaptatie mogelijkheden in de wijk, toekomst bestendig maken van woningen en zorgvuldige inpassing van een MES in de wijk. Ook zijn er sociale meekoppelkansen mogelijk. Dit memo heeft tot doel deze goed in beeld te brengen en deze koppelkansen met elkaar te bespreken. Voor de draagvlakmeting is het van belang om een gezamenlijke ambitie te hebben zodat deze uitgedragen kan worden. Na een positieve uitkomst van de draadvlakmeting is het benodigd om de kansen verder uit te werken en stappen te zetten gericht op realisatie.

Hengstdal

Hengstdal is een wijk met bewoners die tevreden zijn over het woon- en leefklimaat in hun wijk en gehecht zijn aan de buurt. De buurtwaardering en het veiligheidsgevoel nemen toe en de marktwaarde van woningen is verhoudingsgewijs sterk gestegen. De leefbaarheid van de wijk wordt als uitstekend beoordeeld door leefbarometer.nl.

Memo soc. koppelkansen

Wanneer we kijken naar de risico's op energiearmoede, blijkt Hengstdal juist relatief veel inwoners

met een laag inkomen en hoog gasverbruik te hebben. Met de gestegen gasprijzen zullen steeds meer bewoners in Hengstdal wakker liggen van hun energierekening. En de betaalbaarheid van energie is dan meestal niet hun enige zorg.

le snel komen bij stijgende aardgasprijzen, of dat mensen met hogere inkomens financiële ruimte hebben om waar nodig te investeren.

beschikbare kaartlagen:

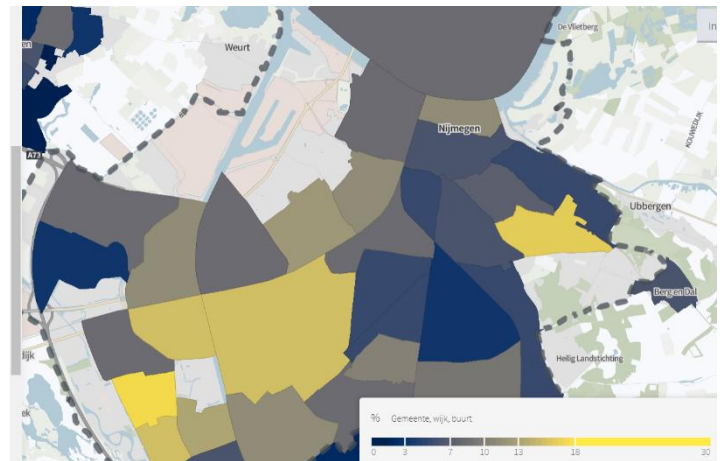
Percentage huishoudens die behoren tot de landelijke 20% huishoudens met het hoogste inkomen

Percentage huishoudens die behoren tot de landelijke 40% huishoudens met het laagste inkomen

Laag inkomen, hoog gasverbruik

Deze indicator geeft het percentage huishoudens in een buurt weer dat een laag inkomen heeft en een hoog gasverbruik. Een huishouden wordt meegeteld als het in de laagste 25% inkomens valt en tegelijkertijd een gasverbruik heeft dat in de hoogste 50% gasverbruiken valt. Meer weten over de details van deze indicator? Ga dan naar de externe bron.

Verwerkt in deze applicatie
01-04-2021

Bomenbuurt-Oost

Wanneer we inzoomen op de Bomenbuurt-Oost blijkt dat ten opzichte van Hengstdal én ten opzichte van Nijmegen relatief veel mensen in de bijstand zitten. Ook lopen er relatief veel trajecten bij het Werkbedrijf en zijn er verhoudingsgewijs veel contacten met het sociaal wijkteam. De Bomenbuurt-Oost is een buurt waar sociale koppelkansen goed overwogen moeten worden.

Hoeveel mensen zitten in de bijstand in de bomenbuurt

hiervoor is gekeken naar uitkering algemene bijstand (definitie is p-wet/IOAW/IOAZ/BBZ) in 2020

	Bomenbuurt	Hengstdal	Nijmegen
geen uitkering	88,6%	94,8%	95,9%
uitkering	11,4%	5,2%	4,1%
aantal inwoners totaal	813	6860	177374

Hebben we ook zicht op het aantal mensen wat ondersteuning heeft gekregen van het Werkbedrijf

Deze cijfers komen ook uit het SSB en zijn dus voor het jaar 2020; op enig moment in 2020 traject bij Werkbedrijf gehad

	Bomenbuurt	Hengstdal	Nijmegen
geen traject	97,2%	98,7%	98,7%
traject werkbedrijf	2,8%	1,3%	1,3%
aantal inwoners totaal	813	6860	177374

Welk percentage van de mensen in bijstand heeft een andere indicering of is bekend bij het sociaal wijkteam?

Dit gaat ook weer over het jaar 2020.

Het gaat hierbij om personen met een aanmelding voor het sociaal wijkteam (swt) in het jaar.

	Bomenbuurt	Hengstdal	Nijmegen
geen aanmelding swt	92,6%	94,5%	95,2%
aanmelding swt	7,4%	5,5%	4,8%
aantal inwoners totaal	813	6860	177374

Sociale koppelkansen

Sociale verduurzaming in de buurt

Woonwaarts en gemeente Nijmegen zijn beiden betrokken bij het project *'Sociale verduurzaming van de buurt'* waarin de verbinding wordt gelegd tussen een fysieke aanpak in de wijk en het sociale domein. Waarbij het doel is om vroegtijdig problemen op te sporen, maar ook gemeenschappen te versterken en inwoners te activeren.

Bij de verduurzaming en aardgasvrij maken van de woningen is er een aanleiding om achter de voordeur van mensen te komen waar je normaal niet komt. Vanuit de 'fysieke hoek' komen mensen binnen. Dit geeft de gelegenheid om gelijktijdig vanuit de 'sociale hoek' een afspraak te maken en de kansen, wensen, zorgen voor de wijk te bespreken en te vragen naar persoonlijke wensen en behoeftes en zorgvragen op te halen.

Belangrijk aandachtspunt is dat de samenwerking met de sociale buurtteams, welzijnsorganisaties, de uitkeringsafdeling van de gemeente en andere betrokken partners voor de langere termijn op een goede manier geborgd is. Zodat de gesprekken tot vervolgstappen leiden en rekening gehouden wordt dat er ook een kwetsbare doelgroep is waarbij een integrale en zorgvuldige aanpak vereist is.

1. Is het verbinden van de sociale opgave aan de fysieke opgave in de Bomenbuurt-Oost wenselijk zoals hierboven beschreven? Waarom wel/niet?
2. Wat moeten woningcorporatie Woonwaarts en gemeente Nijmegen organiseren om deze koppelkans op te pakken? (zonder dat dit invloed heeft op de businesscase?)

Arbeidsparticipatie

Bij de paragraaf 'bomenbuurt Oost' constateren we dat relatief veel mensen in de Bomenbuurt-oost in de bijstand zitten én dat relatief veel mensen trajecten hebben lopen bij het Werkbedrijf. Gelijktijdig moeten we met elkaar constateren dat de uitdagingen die er liggen rondom personeelsvraagstukken in de Bouw, Energietransitie en Techniek steeds groter worden.

Woningcorporatie Woonwaarts en gemeente Nijmegen werken gezamenlijke aan dit vraagstuk om het personeelstekort in de bouw/energietransitie/techniek te verkleinen en mensen te activeren. We ontwikkelen een Werk-en-Leer-systeem, waarin zijinstromers een vak leren in de genoemde branches, gekoppeld worden aan een ondernemer en na een opleidingstraject en een begeleidingstraject doorstromen naar deze ondernemer als werknemer. Bestuurlijk is er draagvlak voor deze aanpak genaamd 'Voorwaarts'. De budgetten die hiervoor nodig zijn worden opgebracht vanuit een combinatie van regulier toelidingsbudget én via Social Return on Investment (SROI). SROI houdt in dat bedrijven die een opdracht krijgen een sociale tegenprestatie moeten verrichten, bijvoorbeeld door een percentage mensen met afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen. Gemeente en woningcorporatie zijn gewend bij een opdracht een SROI verplichting op te nemen van 4% van de totale opdrachtsom.

Gezien de personeelstekorten en de werk-en-leer lijn die in Nijmegen is ontwikkeld, hoeft een SROI verplichting van 4% niet altijd kostenverhogend te werken voor een opdracht. Gelijktijdig kan er focus en ondersteuning zijn op mensen in de bijstand in Hengstdal/Bomenbuurt-Oost én kan er ondersteund

en gezocht worden naar toeleiding vanuit de activiteit Sociale verduurzaming in de buurt (vorige paragraaf). Zo wordt er gewerkt aan een toekomstbestendige wijk.

1. Vinden we (projectgroep BES Hengstdal) het belangrijk om met de opgave in de energietransitie, arbeidsparticipatie te koppelen, met een focus op de mensen in Hengstdal? En gelijktijdig bij te dragen aan het personeelstekort in de Bouw/Techniek/Energietransitie?
2. Willen we (projectgroep BES Hengstdal) SROI opnemen in de opdrachtverstrekking voor de realisatie van BES Hengstdal?
 - a. Aangezien de opdracht naar verwachting niet vanuit gemeente of woningcorporatie in de markt wordt gezet is er geen sprake van verplichte SROI. Willen we opdrachtnemers om die reden uitdagen om kwalitatief en kwantitatief aan te geven hoe ze het boven beschreven doel zo goed mogelijk invullen. Dit betekent ook dat inschrijvers hierop kwalitatief worden beoordeeld en dit niet direct kostenverhogend hoeft te werken.

Verbinden buurt coöperatie

Het BES systeem in de Bomenbuurt-Oost in Hengstdal wordt gerealiseerd door een coöperatie. Afnemers van warmte kunnen lid worden van deze coöperatie. Door een lidmaatschap ontstaat eigenaarschap en daarmee onderlinge verbondenheid bij de buurt. Meer inwoners in de Bomenbuurt-Oost hebben contact met elkaar en kunnen ook gezamenlijk besluiten om vervolprojecten op te starten of bredere doelstellingen voor de buurt na te streven.

Bij vervolprojecten kan gedacht worden aan 'postcoderoos projecten' waarbij zoveel mogelijk mensen in de buurt in de gelegenheid worden gesteld om mee te doen, gezamenlijke inkoop, organiseren van elektrische deelmobiliteit, etc.

De buurtcoöperatie zal met het realiseren en exploiteren van een warmtenet geld verdienen. De investering dient allereerst terugverdient te worden, de warmteprijs moet acceptabel zijn voor iedereen in de wijk en tevens zal er mogelijk een financiële buffer gerealiseerd worden voor tegenvallers. Daar bovenop kan een verdienmodel (op de wat langere termijn) ontstaan waarmee sociale en fysieke wensen door de buurt zelf kunnen worden gerealiseerd en/of andere duurzame projecten, zoals bijvoorbeeld deelmobiliteit, eenvoudiger gerealiseerd.

De verwachting is dat het realiseren van de warmtevoorziening via een coöperatie op de korte termijn al zorgt voor meer sociale cohesie en op de langere termijn een fijnere buurt om in te wonen.

1. Wordt voorzien in een coöperatie die in de toekomst bredere ambities voor en door de wijk kan realiseren en is er de ambitie op de lange termijn om bovenstaande rol te vervullen?

Memo soc. koppelkansen

Verbinden opwekstation aan sociale behoeftes in de wijk

Om de Bomenbuurt-Oost van warmte te voorzien via een warmtenet zijn er drie Modulaire Energie Systemen benodigd, ofwel opwekstations. Voor de plaatsing van deze opwekstations zijn diverse locaties in Hengstdal onderzocht. Enkele locaties lenen zich voor fysieke koppelkansen zoals de plaatsing van een waterbergingslocatie (wadi) bij het Pegasusveld. Andere locaties lenen zich voor sociale koppelkansen, zoals bij het speelterrein in de Bomenbuurt-Oost. Hierbij kan gedacht worden aan een plek waar mensen uit de buurt overdekt samen kunnen komen en functies kunnen toevoegen zoals een planten of boeken deelplek. Afhankelijk van de definitieve keuze voor een locatie, zal de koppelingsmogelijkheid verschillen. Indien alle opwekstations op het zwembad geplaatst kunnen worden, is er bijvoorbeeld geen sociale koppelkans mogelijk bij de opwekstations.

1. Ondersteunen we (Projectgroep BES Hengstdal) gezamenlijk de ambitie om afhankelijk van de locatie van een MES middels het locatie specifieke ontwerp van een MES invulling te geven aan sociale koppelkansen zoals hierboven beschreven?